

TMMOB
GIDA MÜHENDİSLERİ ODASI

TMMOB
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI

TMMOB
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

GIDA VE TARIM SİSTEMİNDE ETİK SORUN ALANLARI

Prof. Dr. Cemal TALUĞ 15-10-2016

DÜNYA GIDA GÜNÜ 2016 SEMPOZYUMU

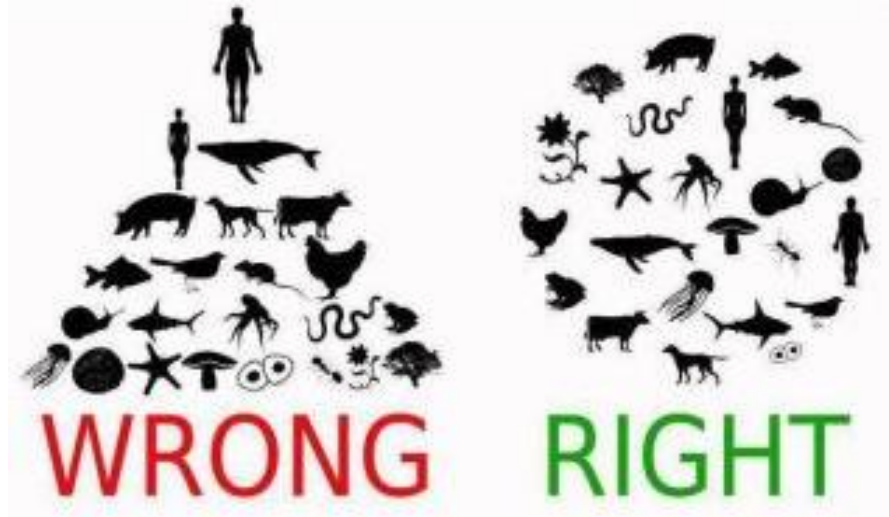
ALDO LEOPOLD (1887-1948)

Yazar ve filozof, Wisconsin Üniversitesi, A Sand County Almanac (1949)

İnsanlar doğaya hükmetmek ve doğayı sömürmek yerine kendilerini biyotik topluluğun sade bir üyesi olarak görmelidirler. Toprağa karşı ahlaki bir yükümlülük duymalıdır.

Toprağın kullanım (araçsal) değeri değil, içsel (kendinde) bir değeri vardır.

VAN RENSSELAER POTTER (1911-2001)

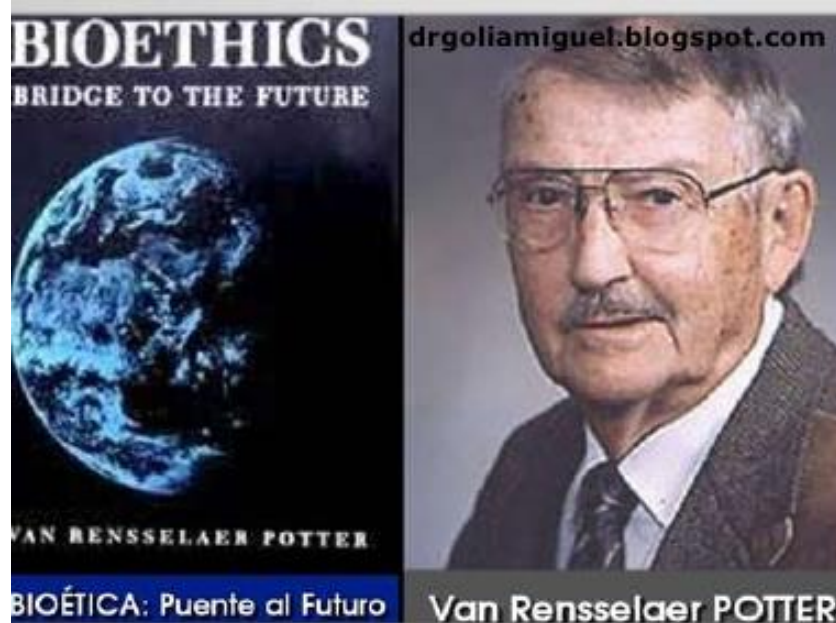

Biyokimyacı ve onkolog, Wisconsin Üniversitesi

Bioethics: The Science of Survival (1970)

Bioethics: A Bridge to the Future (1971)

Biyoloji + Ekoloji + Sağlık Bilimleri + İnsan Değerleri = Biyoetik

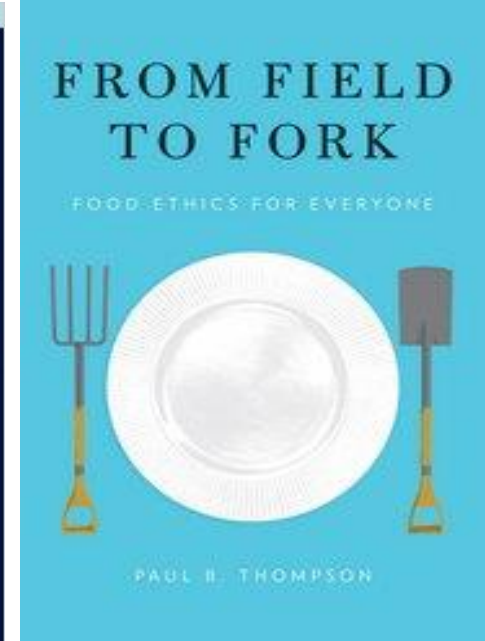
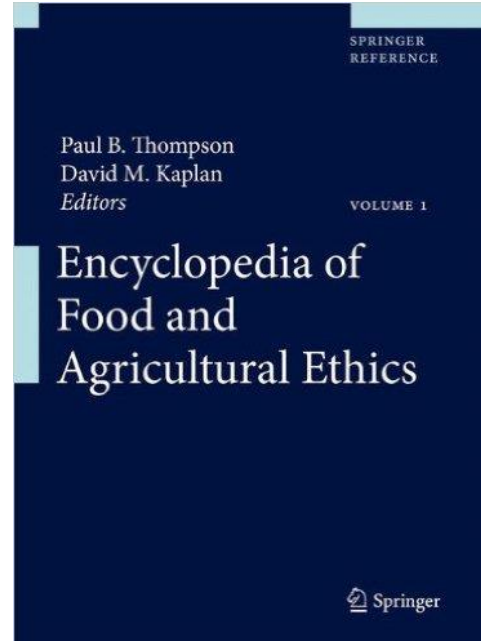

PAUL B. THOMPSON (1951-)

Felsefeci, Michigan State Üniversitesi

The Spirit of the Soil (1995) isimli eserinde çevre felsefesi topluluğunun tarım sorunlarına eğilmeyi ihmal etmelerine karşın, tarım etiğini çevre etiğinin bir alt dalı olarak nitelendirir.

TÜRKİYE BİYOETİK DERNEĞİ (1994)

Türkiye Biyoetik Derneği 1994 yılı sonunda Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji Anabilim Dalının öncülüğünde hepsi Ankara Üniversitesi sağlık bilimleri alanından olan dokuz akademisyen tarafından kurulmuştur.

TÜRKİYE'DE TARIM VE GIDA ETİĞİ ALANINDA NE VAR NE YOK!

	VAR	YOK
ÜNİVERSİTELERDE AKADEMİK BİRİM	☐	☒
SİVİL TOPLUM KURULUŞU	☐	☒
BİLİMSEL YA DA POPÜLER DERGİ	☐	☒
DÜZENLENMİŞ KONGRELER	☐	☒

PREVENTION OF CORRUPTION and PROMOTION OF ETHICS

PROJE EKİBİNİN OLUŞMASI

- Biyoetik uzmanı
- Biyolog
- Gıda Mühendisi
- Veteriner hekim
- Ziraat Mühendisi

PROJE İŞTİRAKÇİLERİ

European Society for Agricultural and Food Ethics (EurSafe)

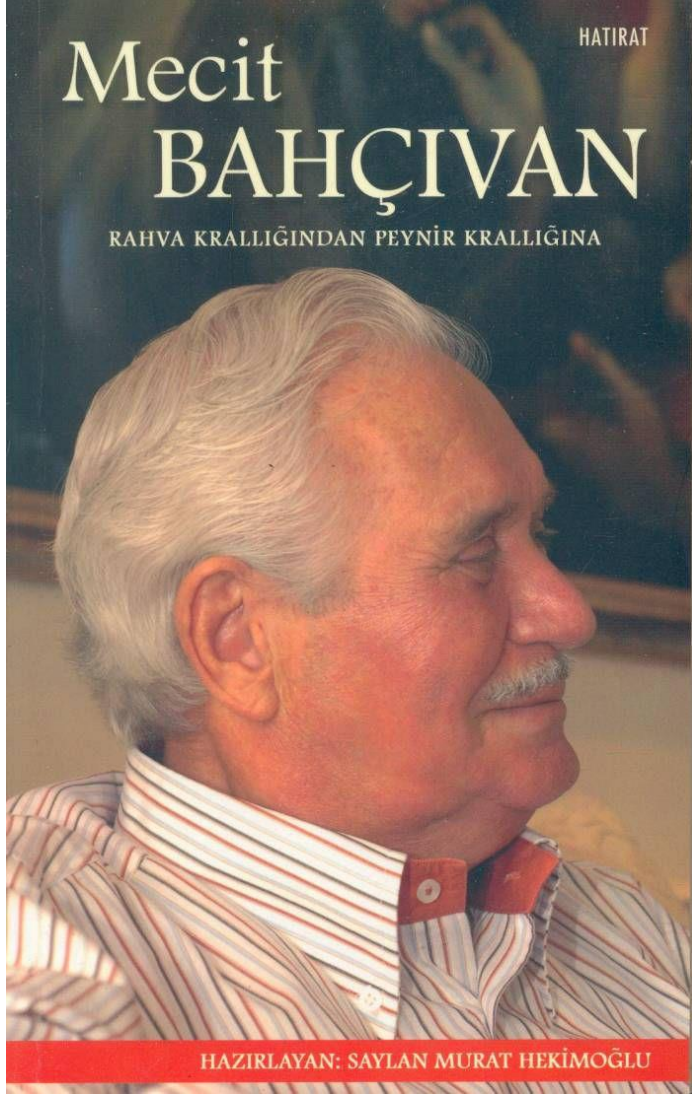

Türkiye Felsefe Kurumu

WU Philosophy Chair Group

GIDA ve İNSAN DEĞERLERİ

Muş ve civarındaki pek çok köyde süt satmanın günah olduğu yönünde yaygın bir inanç olduğunu gördük. Anadolu'nun yardımsever, cömert, kanaatkâr insanları sütü Allah tarafından verilmiş bir nimet olarak görüyorlardı.

“Bunu üretmek için bizim emek vermemiz gerekmiyor, öyleyse satıp para kazanmamız doğru olmaz” diye düşünüyorlardı.

Mecit BAHÇIVAN: Rahva Krallığından Peynir Krallığına (TİMAŞ Yayınları, 2008, s. 124)

ANADOLU İNSANINA AT ETİ NASIL YEDİRİLİR!

Umurbey Mahallesi İşçiler Caddesi'nde bulunan bir depoda at kesimi ihbarı alan İzmir Konak İlçe Emniyet Müdürlüğü ekipleri harekete geçti. Baskın yapılan depoda kesilmiş halde toplam 14 at bulundu.... Parçalanarak kasaplara ve restoranlara gönderilmeye hazır hale getirilmiş at etlerine el konulurken suçüstü yakalanan sekiz kişi ifadeleri alınmak üzere polis merkezine götürüldü. (AA. 26 Şubat 2016).

AVRUPALI AT ETİNİ NASIL YER!

Avrupalı için at eti yemek bir tercihtir. İsteddiği zaman, seçerek ve bilerek yer.

At eti satan kasaplar vardır. Kimi restoranların menülerinde yer alan at eti yemekleri yer almaktadır.

Secondi piatti di carne		Secound courses - meat dishes	
salsiccia arrosto	grilled Sardinian sausage	€	7,00
cotoletta alla milanese	breaded veal-cutlet	€	8,00
braciola alla griglia	grilled chop	€	7,50
bistecca di manzo	beef steak	€	8,50
lombo di cavallo	horse sirloin	€	8,50
involtini antica osteria	meat roulade cooked in the oven with wine	€	8,50

TARIM ve GIDA ETİĞİ NEDİR?

- a) Tarım ve Gıda Etiği (TARGET) uygulamalı etik alanlarından biridir.
- b) Uygulamalı etik insan faaliyetleri üzerinde yoğunlaşır.
- c) TARGET; çeşitli katmanlardan ve süreçlerden oluşan tarım ve gıda sisteminin değer sorunlarını inceler.
- d) Etik bakış açısı, tarım ve gıda sisteminin, insanın, toplumun ve doğanın esenliği ekseninde geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için bize ışık tutar; bu yöndeki politikalara yol gösterir.

ETİK DEĞERLENDİRME

Etik daha anlamlı ve daha doğru sorular sormamızı ve sorgulamalar yapmamızı sağlayan bir disiplindir. Etik değerlendirmeler insanları hem “duyarlı tüketici” hem de “duyarlı yurttaş” olmaya yöneltir.

İnsanların tarım ve gıda sisteminde bulunan mevcut ve muhtemel etik sorunlar üzerinde daha özenli, daha kapsamlı ve daha sistemli düşünmelerini sağlar.

İnsanlar “nasıl yaşamalıyım, ne yapmalıyım ve nasıl davranmalıyım” sorusunu yanıtlamaya ve gereğini yapmaya çalışırlar.

Kamu politikalarının oluşumuna katkıda bulunma yollarını aramaya başlarlar.

ETİK İKİLEM

Etik değerlendirme sırasında zaman zaman iki iyiden biri seçip ötekinden vazgeçmek ya da iki kötüden birine razı olmak zorunda kalınır. Bu durum değerlendirme yapan kişinin hangi eylemde bulunacağı konusunda ikileme düşmesine neden olur.

Yoksul bir aile Şeker Bayramında merdivenaltında üretilmiş çikolata aldığı anda etik dışı mı davranmıştır?

Gıda hakkı

Suların kirlenmesi

Taklit ve tağşiş

Adil gıda

Gıda egemenliği

İklim

değişikliği

Gıda güvenilirliği

Gıda israfı

Açlık

Tarım işçileri

Gıda güvenliği

Aile çiftçiliği

Hayvan hakları

Biyolojik
çeşitlilik

Toprak gaspları

Ulusötesi firmalar

AÇLIK

“Açlık bir insanlık suçudur ve artık dünyadan kovulmalıdır. İlk defa sorunu çözecek gücümüz var ve yine de dünyada açlık devam ederse bu bizim kuşağın yüzkarası olacak.”

John F. KENNEDY - Dünya Gıda Kongresi / 4 Haziran 1963

“Eğer görelî olarak az bir yükte acı çeken bir insanın acısını yok edebilecek bir şey yapabiliyorsanız; bunu yapmanız ahlaki sorumluluğunuzdur.”

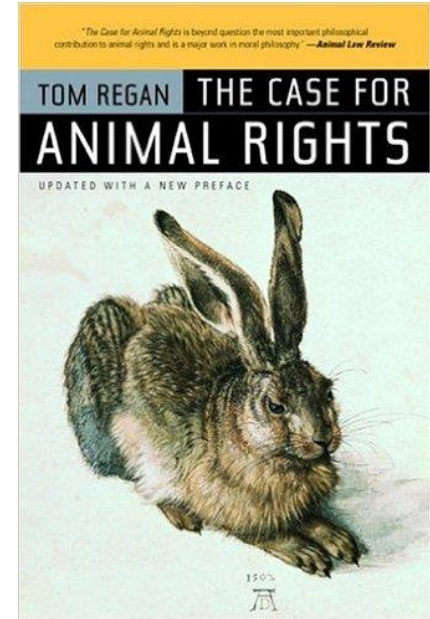
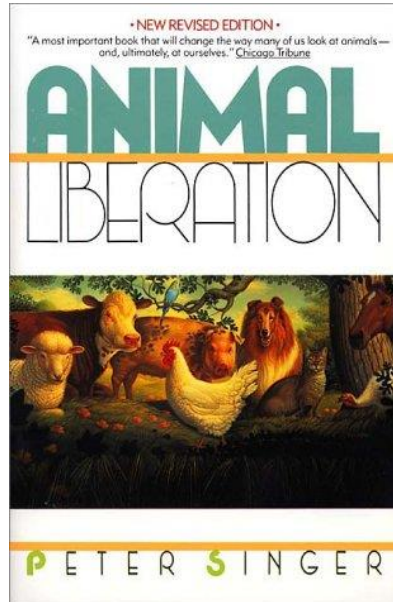
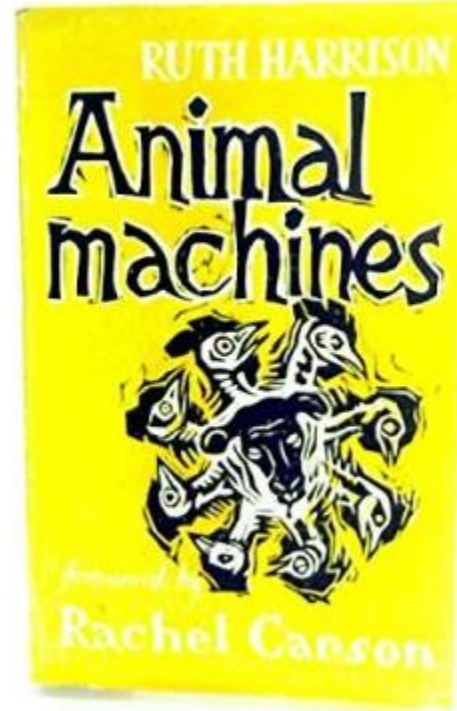
Peter A. D. SINGER – Famine, Affluence and Morality / 1972

“İnsanların gıda güvenliği kurumsal olarak karşılanmalıdır. Kişinin kendi gıda gereksinmesini karşılayacak kapasiteye ulaştırılması temel hedef olmalıdır. Kalkınma eşitsizlikler yaratmamalıdır.”

Amartya SEN – Poverty and Famines: An Essay on Entitlement and Deprivation/ 1981

HAYVAN REFAHI ve HAYVAN HAKLARI

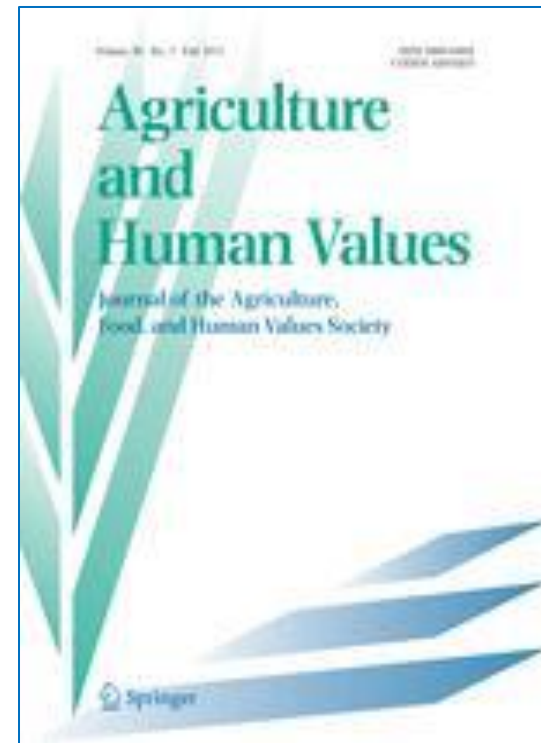

DOĞAL KAYNAKLAR

SOSYAL SORUNLAR

EURSAFE 2016
PORTO | PORTUGAL
28 SEPT - 01 OCT 2016

FOOD
FUTURES

ETHICS, SCIENCE
& CULTURE

KÜRESEL TARIM ve GIDA HAREKETLERİ

Slow Food®

ULUSAL TARIM ve GIDA HAREKETLERİ

BİTİRİRKEN GELECEĞE BAKIŞ

Anadolu'nun güngörmüş toprakları ve bilge insanları tarım ve gıda etiğinin temel değerleri özünde barındırmaktadır. Bunu imcesinden konukseverliğine tüm kültürel pratiklerinde görmek mümkündür.

Bize düşen bu etik kültürünün görünür kılınmasına ve çağdaş yaklaşımlarla bütünleşmesine destek olmaktır. Etik kültür geleceğin tarım ve gıda paradigmasının odağında yer almalıdır. Bu aynı zamanda insanlığın geleceğinin güvencesidir.

Saygılarımla,